

ELGC COV 49

Ymchwiliad i COVID-19 a'i effaith

Inquiry into COVID-19 and its impact

Ymateb gan: Dewis Choice

Reponse from: Dewis Choice

Dewis Choice

Ynglŷn â Dewis Choice

Mae Dewis Choice yn fenter Gymraeg sy'n seiliedig ar ymarfer wedi'i ddylunio a weithredi gan bobl hŷn i ddarparu cefnogaeth i ddiodefwr-oroeswyr hŷn o cam-drin domestig. Er 2012, mae ein gwaith mewn cymunedau¹ a'n hymchwil² wedi nodi nad oes digon o wasanaethau arbenigol ar gael yng Nghymru i sicrhau tegwch yn y ddarpariaeth i gefnogi ac amddiffyn pobl hŷn trwy wrthod mynediad i adnoddau cam-drin domestig sydd ar gael i ddiodefwr-oroeswyr iau. Nid yw'r ymatebion presennol hefyd gyda'r offer i fynd i'r afael â oroswyr-dioeddefwr gwrywaidd hŷn, grwpiau LGBTQ+ hŷn a'r grŵp lle mae'r risg mwyaf uchel lle mae'r cydfodolaeth o cam-ddrin domestig a dementia. Mae ein gwaith uniongyrchol gyda chleientiaid hŷn a'n hymchwil hydredol wedi canfod bod yr anghydraddoldebau hyn wedi'u chwyddo yn ystod pandemig Covid-19.

Cam-drin domestig yn hwyr mewn bywyd

Yng Nghymru, amcangyfrifir bod cymaint â 40,000 o bobl hŷn yn profi cam-drin gan aelodau o'r teulu neu bartneriaid mynwesol bob blwyddyn. Mae lladdiad domestig pobl hŷn yn cynyddu, gydag un o bob pedwar laddiad yn cynnwys person sy'n trigain oed neu'n hŷn. Yn aml nid yw ymarferwyr yn cydnabod cam-drin domestig yn y grŵp oedran hwn; Mae prosesau asesu risg wedi'u cynllunio ar gyfer pobl iau ac mae diffyg darparwyr gwasanaeth arbenigol i cwrdd â anghenion pobl hŷn. Mae ein hymchwil yn tystio bod diffyg llesiant a hawliau dynol sylweddol o ran amddiffyn, bywyd preifat a chyfiawnder.

Ymchwiliad i COVID-19 a'i effaith ar faterion yn ymwneud â chylch gwaith y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau

Rydym yn croesawu'r cyfle i roi mewnbyn i'r ymchwiliad ar Covid-19 a'i effeithiau ar faterion yn ymwneud â chydraddoldeb, llywodraeth leol a phwyllgor cymunedau. Fel menter a gyd-gynhyrchwyd gyda phobl hŷn i wella bywydau diodefwr-oroeswyr 60 oed a hŷn, sy'n profi trais domestig a rhywiol, hoffem achub ar y cyfle i ymateb.

Crynodeb o'r ymateb

¹ Mae'r rhaglen ymgysylltu â'r gymuned Dewis Choice, sy'n cynnwys bron i bum mil o bobl yn ystod y pedair blynedd diwethaf, yn darparu tystiolaeth nad yw pobl hŷn yn teimlo bod gwasanaethau cyfredol yn addas ar eu cyfer oherwydd bod deunydd codi ymwybyddiaeth, arweiniad, asesiadau risg a darparu gwasanaethau wedi'i anelu at fenywod iau gyda theuluoedd.

² Gweler ein gwefan am gyhoeddiadau ymchwil: <https://choice.aber.ac.uk/research/>

Mae ein hymateb yn nodi pedwar pwynt yn ymwneud â oroeswyr-dioddefwyr hŷn a waethygyd yn ystod pandemig Covid-19. Trafodir pob pwynt yn nhermau'r camau sy'n ofynnol ar gyfer ymyrraeth yn y camau tymor byr a thymor hir.

1. Ceisio cymorth yng nghyd-destun Covid-19
2. Diffyg darpariaeth dai briodol
3. Effaith Covid-19 ar iechyd meddwl ac adferiad oroeswyr-dioddefwr hŷn
4. Croestoriadoldeb

1. Ceisio cymorth yng nghyd-destun Covid-19

Yn ystod y pandemig, mae llawer o wasanaethau bellach yn gweithredu ar-lein neu drwy wasanaethau ffôn a negeseuon destun gan gynnwys gwybodaeth iechyd cyhoeddus, cyngor a chefnogaeth cynllunio diogelwch.

Nid oes cysylltiad digidol gan bawb sy'n 60 oed neu'n hŷn. Felly, mae ennill help a chefnogaeth ar gyfer atal, amddiffyn ac adfer ar-lein yn ystod Covid-19 yn heriol. Gwelwyd rhyngweithio â gweithwyr iechyd proffesiynol fel maes allweddol lle mae oroeswyr-dioddefwyr hŷn yn ceisio cymorth a chefnogaeth. Yn ystod y pandemig, mae mynediad wyneb yn wyneb wedi'i leihau o blaid ymgynghori dros y ffôn.

Mae'r rhaniad digidol yn effeithio'n anghymesur ar bobl hŷn a phobl sy'n byw gydag anableddau. Mae darparu gwasanaethau dros y ffôn yn unig wedi ychwanegu heriau wrth weithio gyda phobl hŷn sydd â namau gwybyddol. Mae cymorth i gael gafael ar wybodaeth am hawliau a hawliau, llenwi ceisiadau ar-lein, er enghraifft, gwneud cais am orchymyn preswlydd, buddion yn gofyn am gefnogaeth wyneb yn wyneb.

Camau gweithredu tymor byr

Rhaid sicrhau bod gwasanaethau cymaradwy ar gael i'r rheini nad ydynt yn gallu cael gafael ar gymorth a chefnogaeth yn ddigidol.

Camau gweithredu tymor hir

Mae darpariaeth allgymorth ag adnoddau digonol sy'n galluogi cyswllt wyneb yn wyneb yn cael ei werthfawrogi gan bobl hŷn ac mae'n helpu i ddatblygu perthynas o ymddiriedaeth gyda phoblogaeth anodd ei chyrraedd yn hanfodol.

2. Diffyg darpariaeth dai briodol

Yn ystod cyfyngiadau Covid-19, mae Dewis Choice wedi gweld cynnydd yn y bobl hŷn sy'n ffoi cam-drin ac angen llety brys ar unwaith. Nid yw tai brys ar gyfer oroeswyr-dioddefwyr sy'n ffoi a / neu'n cael eu gwneud yn ddigartref trwy gam-drin domestig wedi'u cynllunio na'u cyfarparu i ddiwallu anghenion pobl hŷn, yn enwedig y rhai sydd ag anghenion cymhleth neu anghenion gofal, er enghraifft, symudedd cyfyngedig, anabledd a chyflyrau iechyd. Mae mwyafrif y ddarpariaeth lloches yn aml-feddiannaeth gyda mynediad a rennir i gyfleusterau cegin ac nid yw'n fforddio'r gallu i bobl hŷn y nodwyd eu bod mewn mwy o berygl o Covid-19 i gwarchod neu cadw bellter cymdeithasol. Mae lleoedd lloches ar lefel y ddaear sydd wedi' addasu yn gyfyngedig ac nid oes ganddynt yr offer i ddarparu ar gyfer

person hŷn ag anghenion gofal a chymorth, felly, mae gwasanaethau cam-drin domestig yn amharod i dderbyn atgyfeiriadau lle mae gan oroeswyr-dioddefwyr anghenion gofal a chymorth.

Mae oroeswyr-dioddefwyr hŷn sy'n berchnogion-reswyl yn wynebu rhwystrau ychwanegol, gan gynnwys gorfod ariannu gofod Lloches wrth gadw taliadau ar eiddo sydd ar y cyd. Nid yw tai awdurdod lleol addas eraill ar gael yn rhwydd ar unwaith wrth ffoi, yn enwedig yn ystod cyfyngiadau Covid-19 lle bu straen ychwanegol ar adnoddau tai.

Yr ymateb hyd yn hyn

Ym mis Ebrill 2020, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllaw ar hunan-ynysu a cadw phellter cymdeithasol i ddarparwyr llochesi Cymru. Fodd bynnag, nid oedd hyn yn ystyried anghenion ychwanegol oroeswyr-dioddefwyr hŷn na'r cyfleuster i gwarchod.

Camau gweithredu tymor byr

Mae cyllid ychwanegol ar gael ar gyfer adnoddau ar gyfer oroeswyr-dioddefwyr cam-ddrin domestig a rhywiol, gyda chronfeydd wedi'u dyrannu i sicrhau llety brys. Fodd bynnag, mae diffyg llety addas ar gael o hyd ac mae angen polisi i Awdurdodau Lleol cytuno llety priodol, a allai gynnwys defnyddio llety rhentu gwyliau hunanarlwyo nad yw ar gael ar hyn o bryd oherwydd cyfyngiadau.

Camau gweithredu tymor hir

Dylai cynllunio ar gyfer darpariaeth tai brys yn y dyfodol ystyried darparu llety yn benodol ar gyfer oroeswyr-dioddefwyr hŷn a'r rhai ag anghenion cymhleth. Sicrhau bod cyfuniad o ddarpariaeth lloches hygyrch ddigonol ac unedau hunangynhwysol hygyrch.

3. Effaith Covid-19 ar iechyd meddwl ac adferiad dioddefwr-goroeswr hŷn

Mae ymchwil Dewis Choice wedi canfod diffyg rhaglenni adfer ac adnoddau cwnsela ar gyfer oroeswyr-dioddefwyr hŷn cam-drin domestig. Mae'r rhaglenni adfer cam-drin domestig presennol wedi'u cynllunio ar gyfer menywod iau a menywod â phlant, sy'n ffoi rhag perthynas heterorywiol. Mae oroeswyr-dioddefwyr hŷn sy'n ymgysylltu â Dewis Choice wedi nodi effaith sylweddol ar eu iechyd meddwl gan gynnwys iselder, pryder, syniadaeth hunanladdol, PTSD ac unigedd. Yn ystod cyfyngiadau Covid-19 mae'r strategaethau ymdopi presennol a'r cysylltiadau cymdeithasol sy'n rhoi amser a lle o gam-drin wedi cael eu lleihau'n sylweddol.

Yr ymateb hyd yn hyn

Mae sefydliadau sy'n cefnogi pobl hŷn wedi cynyddu darpariaeth gwasanaethau ffôn, er enghraifft, mewngofnodi a sgwrsio Age Cymru. Mae gwasanaethau sy'n gweithio gyda phobl hŷn wedi nodi cynnydd yn nifer y defnyddwyr gwasanaeth sy'n adrodd pryder ac arwahanrwydd. Mae Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru wedi ffurfio grŵp ymateb gyda chynrychiolwyr gwasanaethau arbenigol i godi ymwybyddiaeth o bob math o gam-drin gyda gwasanaethau a'r gymuned yn ymateb i bobl hŷn yn ystod Covid-19. Mae Dewis Choice wedi darparu hyfforddiant

am ddim mewn fformat ar-lein i unigolion a gwasanaethau sy'n ymateb i bobl hŷn. Mae Llywodraeth Cymru wedi sicrhau bod hyfforddiant "Gofyn a Gweithredu" ar gam-drin domestig ar gael mewn fformat ar-lein.

Camau gweithredu tymor byr

Dylai gwasanaethau sydd mewn cysylltiad â phobl hŷn yn ystod cyfyngiadau Covid-19 fod yn ymwybodol o effaith cam-drin domestig ar iechyd meddwl a'u cyfarparu i ymateb. Mae angen mwy o wasanaeth cwnsela ffôn ar gyfer pobl hŷn sydd wedi'u nodi ag anghenion iechyd meddwl sylweddol.

Camau gweithredu tymor hir

Mae angen mwy o gydnabyddiaeth ac adnabyddiaeth ar effaith cam-drin domestig ar oroeswyr-ddioddefwyr hŷn o cam-drin domestig a dylai ymarferwyr sy'n ymateb i oroeswyr-dioddefwyr hŷn gael mynediad at hyfforddiant arbenigol. Mae angen datblygu rhaglenni adfer arbenigol a chefnogaeth wedi'u targedu'n benodol at anghenion oroeswyr-dioddefwyr hŷn.

4. Croestoriadoldeb

Mae'r boblogaeth hŷn yn cynrychioli un o'r grwpiau oedran mwyaf amrywiol mewn cymdeithas, yn rhychwantu tair cenhedlaeth ag anghenion a gwerthoedd lluosog. Mae angen i'r pwynt hwn fod ar flaen y gad wrth ddylunio, cyflwyno ac mentrau ariannu ar gyfer cymunedau hŷn.

Mae ein hymchwil yn dangos bod cyfraddau cam-drin domestig yn uwch ymhlith dynion hŷn nag yn y garfan iau. Ac eto, mae gwasanaethau cyfyngedig ar gael sydd hefyd yn mynd i'r afael ag anghenion dynion hŷn.

I bobl hŷn LGBTQ +, mae profiad negyddol gwasanaethau yn cael ei gymhlethu nid yn unig yn ôl eu hoedran ond hefyd gan eu rhywioldeb neu ryw. Mae oroeswyr-dioddefwyr LGBTQ + hŷn nid yn unig yn anweledig o fewn gwasanaethau ond hefyd yn eu cymunedau, yn profi gwahaniaethu dwbl.

Yn aml ni chydabyddir cyd-fodolaeth cam-drin domestig a dementia ac mae ymarferwyr cam-drin domestig yn nodi eu bod yn teimlo'n ddi-grefft i ymateb. Mae hyn yn arwain at ystyried oroeswyr-dioddefwyr sy'n byw gyda dementia o fewn prosesau diogelu yn unig yn hytrach na fframwaith cam-drin / diogelu domestig ehangach.

Camau gweithredu tymor byr

Rhaid i ymarferwyr sy'n gweithio gyda oroeswyr-dioddefwyr hŷn risg uchel gael mynediad at hyfforddiant arbenigol i ymateb i anghenion penodol y ddemograffig hwn, yn enwedig gan fod diffyg hyfforddiant ar gael sy'n arbenigo mewn ymateb i oroeswyr-dioddefwyr o cam-ddrin gan oedolion sy'n aelodau o'r teulu, dioddefwyr sy'n gwryw, grwpiau LGBTQ + a phobl sy'n profi cam-drin domestig wrth fyw gyda dementia.

Camau gweithredu tymor hir

Mae'r dystiolaeth uchod yn cefnogi'r angen i ddatblygu ymatebion mwy cyfartal a chynhwysol sy'n mynd i'r afael ag anghenion pob oroeswyr-dioddefwyr ac sydd â

chynaliadwyedd. Mae angen mwy o gydnabyddiaeth ar sut mae hil, ethnigrwydd, rhywioldeb, yn ogystal â salwch ac anableddau sy'n gysylltiedig ag oedran, yn croestorri i greu profiadau cymhleth ac unigryw i ddiodefwyr LGBT. Mae angen rhoi mwy o ystyriaeth i berthnasau aml-diodefwrol a pherthnasau polyamorous.